

„Nincs jó és rossz tanulás” – Interjú Niklas Gidionnal, a Kapriole egyik tanárával

február 20, 2013

„Nincs jó és rossz tanulás”

Simon Kosog interjúja Niklas Gidionnal

**Süddeutsche Zeitung/Schule und
Hochschule/06-08-2012**

(Niklas Gidion: 41 éves, nyolc éve dolgozik tanárként a freiburgi „Kapriole”-ban, az úgynevezett demokratikus iskolák egyikében. Azelőtt Gidion több állami intézményben is tanított, Hamburgban.)

A demokratikus iskolák nyomás nélkül akarják a gyerekeket fejleszteni; jegyek nincsenek – a szószólók harcolnak az elgondolásaikért

Az úgynevezett demokratikus iskolákban a diákok maguk határozzák meg, mit és hogyan akarnak tanulni. Németországban mintegy 10 ilyen iskola létezik, vannak továbbá alapítási kezdeményezések is. A legismertebb és egyben legidősebb ilyen típusú iskola az angliai bentlakásos „Summerhill”.

Az eszme” képviselői egész Európából érkeztek, hogy a freiburgi „Kapriole” iskolában adjanak találkozót egymásnak az Európai Demokratikus Nevelésért Konferencia -rövidítve EUDEC-alkalmából.

Beszélgetés Niklas Gidion freiburgi tanárral, a konferencia egyik szervezőjével.

Süddeutsche Zeitung: Egy demokráciában nem minden iskola demokratikus?

Gidion: „Demokrácia”, ez annyit tesz, hogy azok az emberek, akik egy bizonyos dologban érintettek, messzemenően beleszólhatnak a döntési folyamatba; nos, a tradicionális iskolákban nem ez a helyzet. A demokratikus iskolákban az iskolagyűlés alapvető dolgokat együtt határoz meg: milyen szabályok érvényesek, kik dolgoznak az iskolában, és még sok minden mást.

SZ: Sok hagyományos iskolában is megpróbálják bevonni a diákokat a döntéshozatalba.

G: Ott is vannak bizonyára szép projektek, ahol például a diákok egy saját kávézót hívhatnak életre, de van egy mágikus határ: a tananyagot semmiképpen sem szabad megtámadni, s az általános vélemény az, hogy a tanulókat kényszeríteni kell a tanulásra.

SZ: És a demokratikus iskolákban úgy gondolják, hogy a gyerekek mindent, amire csak szükségük van, önként megtanulnak?

G: Igen, mi ezt látjuk, tapasztaljuk. Nálunk tanulásra kizárólag önkéntes alapon kerül sor, és a világ számos más demokratikus iskolájában is az a tapasztalat, hogy a gyerekek mindenféle lehetséges dolgot lelkesedéssel tanulnak. Én azt hiszem, hogy a tanulás minden ember számára egy lehetőség arra, hogy az életminőségén javítson, hogy a saját „játékterét” kitágítsa. Mi nem teszünk különbséget jó és rossz tanulás között.

Nekünk ténylegesen volt olyan diákunk, aki két éven át többé-kevésbé csak focizott, és később is következetesen csak azt csinálta, ami őt igazán érdekelte. Most tette le az érettségi

vizsgáját, Baden-Württemberg tartományban a legjobb eredménnyel.

SZ: A konferencia vendégei között ott voltak a többségi iskola képviselői is. Milyen céllal?

G: Egy ilyen konferencián mindig akadnak olyan résztvevők is, akiknek egy meghatározott érdeklődési területük van. Sok állami tanár keres olyan stratégiákat, melyek segítségével a demokratikus iskola egyes elemeit integrálhatja a mindennapi oktatói tevékenységébe. Én úgy gondolom, hogy ez kezdete lehet egyfajta kommunikációs kultúra meghonosításának, mely bármelyiküknek jövedelmező lehet anélkül, hogy ezért ítélnének felette.

SZ: Számos pedagógus épp az ellenkező út mellett foglal állást, ők egy szigorú vezetés mellett érvelnek.

G: De kérdezze csak meg, mennyi a megtanultakból a lényeges elem, s mindenekelőtt, hogy mennyire boldogok a gyerekek! Ha Ön a diákokkal, vagy a végzett tanítványokkal beszélget, olyan embereket ismerhet meg, akik tudják, hogy ők kik; akik nyitottak, toleránsak, felelősségteljesek. Megtanultak egy sportszerű/fair úton-módon felelősséget vállalni a saját érdeklődésükért. Ezek azok a tulajdonságok, melyekre világunknak szüksége van. Sok olyan gyerek érkezik hozzánk, akiket korábban, más iskolákban bántalmazások, sérülések értek; eleinte ők nagyon szkeptikusak. Nyugalomra és időre van szükségük, hogy a lelkesedésük visszatérjen. De valamikor eljön ez a fordulópont.

SZ: Mi lesz később a demokratikus iskolák diákjaiból?

G: Művész, kétkézi munkás, akadémikus, mindenféle. Elsősorban a régi iskolák mint Summerhill is, tudják ezt jól dokumentálni.

SZ: A legtöbb szakma gyakorlásához az embernek -először is - szüksége van valamilyen végzettségre.

G: Mi magunk nem vállalhatunk vizsgáztatást, de ha a gyerekek akarják ezt, támogatjuk őket a záróvizsgákra való felkészülésben. Ezeket aztán egy külső iskolában teszik le. A Kapriolében nekünk az elmúlt öt év során csupán két olyan tanítványunk volt, akik záróvizsga-bizonyítvány nélkül hagyták el az iskolát. 95 százalékuk megcsinálta a reáliskolai vizsgáját, és majdnem a fele gond nélkül folytatta az érettségiig. Idáig mindenki, aki vizsgára jelentkezett, kiállta a próbát.

SZ: Ez azt jelenti, hogy végül mégsem megy a dolog jegyek nélkül?

G: Jelenlegi társadalmunkban az iskolai végzettség még mindig nagy jelentőséggel bír. Mi ugyanakkor minden diákunknak adunk egy kiegészítő EUDEC-diplomát is, egy értékelést, amiben a tanárok és a diáktársak leírják, hogy a tanítványunk mit is alkotott. Sok vállalat nagyon pozitívan reagál erre.

SZ: Nemrégiben kritika érte a reformiskolákat, miután kitudódott, hogy az Odenwaldschule-ban éveken keresztül gyerekeket erőszakoltak meg. Érintettek voltak Önök ebben a vitában?

G: Mi nem illetjük magunkat a „reformiskola” névvel, jóllehet én a demokratikus iskolákat úgy értem, mint az előbbiek egy válfaját. A „reformiskola” fogalom egy igen sokszínű választékot takar. Mi ilyen szinten nem konfrontálódunk a visszaélés/erőszak témájával, de most például a konferencián volt egy Workshop ezzel kapcsolatban.

SZ: Ilyen esetek előfordulhatnak egy demokratikus iskolában is?

G: Mindig merész dolog valamit kizártnak tekinteni, de én mégis úgy gondolom, hogy mi számos biztosítékot beépítettünk a rendszerbe: alig létezik hierarchia, ugyanakkor a nyitottság, valamint az átláthatóság kultúráját ápoljuk.

SZ: Megvan-e a demokratikus iskolákban az a potenciál, hogy nagy területen elterjedjenek?

G: Ezt ma már el tudom képzelni. Egy olyan kis országban például, mint Izrael, már több mint 30 van belőlük. Németországban még mindig tartja magát az az előítélet, hogy az ember egy ilyen iskolában nem tanul semmit. Ezen felfogás ellen kitartóan harcolunk. A tapasztalataink azt mutatják, hogy az emberek többsége lelkesé válik, amint végre meglátogat egy demokratikus iskolát.

Fordította: Járainé Felvidéki Szilvia

- Az iskola honlapja
- Kapriole:szabad, demokratikus iskola